10/09/2020

Епископ бачки Иринеј: Стефан Немања, његови претходници и наше доба



Тешко да је ико могао очекивати овакву аутошовинистичку хистерију какву је изазвала најава подизања споменика великом жупану Стефану Немањи, од Бога прослављеном светом Симеону Мироточивом, како је у именослов светих Православне Цркве убележен родоначелник династије Немањићâ и једна од неколико најзаслужнијих и најзначајнијих личности српске историје.

Духовни следбеници оних који су, на пример, слали људе на Голи оток, правили такозвана пасја гробља и чинили слична недела, траже од признатих уметника, научника, новинара и других да јавно осуде подизање овог споменика. Један, зачудо по презимену Поповић, јавно се заклиње да ће, чим он и његови истомишљеници преузму власт, одмах минирати споменик. Нема никакве сумње да би тако прошли и сви које он доживљава као политичке противнике. У том смислу, као саставни део истог насилничког, па и злочиначког менталитета схватам припремање ломаче за поједине владике и сличне претње архијерејима. Да поновим, не треба ни најмање сумњати у озбиљност тих претњи, зато што је наш православни народ све то већ доживео и преживео. Пред остваривање тих претњи испречила се ипак једна реченица упућена владикама, коју је само поновио тај несрећни Поповић: „Када ми дођемо на власт…”

Ми, пак, који са радошћу очекујемо подизање споменика и освећење сваког новог храма посвећеног мироточивом светитељу српском, треба да чинимо све што Господ од нас очекује, а што је и свети Симеон чинио, како би и наша

Отаџбина и било која друга земља и народ били поштеђени таквих искушења и страдања. Свако, пак, размишљање о овако опасним претњама или намерама ми, као хришћани, морамо закључити речима првог хришћанског мученика, светог архиђакона Стефана: „Господе, не урачунај им грех овај!”

У исто време, у жељи да свој народ подсете на живот светог Симеона, многи су ових дана добронамерно написали да је он основао прву српску државу. То није тачно, али је сигурно тачније – или макар мање погрешно – од тврђења оних који су 2004. године, поводом двовековног јубилеја Карађорђевог устанка, пласирали лажну максиму „два века српске државности“. Немања је родоначелник светородне лозе и династије Немањићâ и творац потпуно независне, признате, а притом и јаке српске државе, увек присутне и живе у историјском памћењу нашега рода. Овде је прилика да укажемо на то да византијски и франачки писани извори говоре да велика и добро организована српска држава већ у 8. веку обухвата Далмацију, Србију, Босну, Паганију, Захумље, Травунију и Конавле. Ти извори сведоче о многим градовима, а не само о војним утврђењима наших предака.

У тим временима раног средњег века појављују се имена првих српских кнежева из династије Властимировића, која је предводила наш народ још у Полабљу, у данашњој Чешкој. Историјској науци су за сада позната имена српских кнежева Свевлада, Селимира, Владина, Ратимира, Вишеслава, Радослава, Просигоја и Властимира, кнеза по којем је династија названа. Та имена сведоче управо о владарском и државном континуитету код Срба од 7. до 10. века. Властимировиће, по смрти кнеза Часлава, наслеђује владарска породица Тихомировићâ, названа по Тихомиру, првом кнезу из тог рода. Године 1078, у време династије Војисављевића, кнез Михаило постаје први међународно признати српски краљ. Познат нам је ктиторски портрет краља Михаила, из 1080. године, у цркви Светог Михаила у Стону, у данашњој Хрватској. Доба Михаиловог наследника краља Бодина врхунац је наше историје у раном средњем веку јер је у јединствену државу успео да обухвати српске земље: Дукљу, Травунију, Захумље, Неретљане, Рашку и Босну. Овде ћемо, истичући ступање на историјску позорницу династије Вукановића, у којој ће се око 1113. године у Рибници, данашој Подгорици, родити Стефан Немања, застати и позвати све, нарочито младе нараштаје, да читају и уче о Стефану Немањи, о Светом Сави, да буду поносни на своје претке, да се моле у храмовима посвећеним светом Симеону Мироточивом, у Београду, Ветернику крај Новог Сада, Чикагу, Подгорици, Лесковцу или Беранама, као и да се поклоне његовим светим моштима у његовој задужбини Студеници.

Напослетку, сви заједно треба да се радујемо што ћемо ускоро у Београду, после молитве у довршеном и величанственом Храму Светог Саве на Врачару, моћи да прошетамо лагано Немањином улицом до његовог споменика и да ту попијемо свеже цеђен и охлађен сок од малине из Ариља, а потом посетимо нови и његовог имена достојни Музеј Николе Тесле, највећег српског научника и једног од највећих светских научника. Први споменик Стефану Немањи, испред Музеја Николе Тесле, а подно Храма Светог Саве, биће заиста диван белег нашег времена. Сматрам да то никоме ко Српству добро мисли неће сметати. Коме ипак буде сметало, биће то показатељ његовог духовног стања и односа према сопственом народу и његовој вери, историји и култури.

spc.rs